

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Ltn

584

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ

ՕԹԵՒԱՆ

ԾԻԾԱՂԱՇԱՐԺ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԻ ԱՐԱՐ

ՆՈՒՒՐԵԱԼ

Ա Ռ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻՐԱՆ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԷ

1596.

Կ. ՊՈԼԻՒՄ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏՆՏԵՍԵԱՆ

1881

Ա Ն Ջ Ի Ն Ք

ԲԱՐԲԱՆԻԿՈՍ . — Գիւղացի :

ՊՐԻՃԻՏԷ . — Իւր կիներ :

ԲԱՆԿՐԱՏԻՈՍ . — Պրիճիսէի վարժապետ սիրահար :

ԲԷԹՐԱՒՕ . — Յիսնապետ :

ՊՐՈԿՈՂՈՍ . — Ծառայ :

28 586

4584-60

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՕԹԵՒԱՆ

ՋԱԻԵՇՏ Ի ՄԻ ՇԱՆԴԷՍ

Տեսարանն է առ Սարապան լեռամբ
ի Ֆրասաղ գեղջ :

ՏԵՍԱԲԱՆ Ա.

Գեղջուի սենեակի մը . մէկ կողմէն դուռ . միւսէն սանդուղ .
ուսկէն սենեակի մը կը մտնուի :

Պրոկոլոս եւ Պրիճիսէ

Պրոկ. Ըսածիս պէս սիրեցեալ Պրիճիսէ տի-
կինս . մենք կը յոգնինք տէրերնիս կուտեն , մենք
կը մշակենք , անոնք կը հնձեն . բան մ'ալ վաս-
տըկինք նէ չենքով շնորհքով՝ կը դողնան :

Պրիճ. Հովք պզտի յարդերը կը յափշտակէ ,
ստակ ստակի ետեւէն կը վազէ , չէ՞ս գիտեր :

Պրոկ. Ես ալ ասոր կը բարկանամ որ սա մեծա-

մեծները թէ ունեցածնիս կը գողնան, եւ թէ միշտ իրաւունք ունին:

Պրին. Աշխարհս միշտ ասանկ եղած է:

Պրոկ. Էրիկդ ինձմէ բաղդաւոր է:

Պրին. Ի՞նչ ըսել է:

Պրոկ. Մեկտեղ սեղան կը նստիս. դեռ ի՞նչ կուզես:

Պրին. Ընտանեաց տէր մարդու մը ի՞նչ կըլլայ անկից օգուտ:

Պրոկ. Երկու գլուխ էք, զաւակ չունիք բան չունիք:

Պրին. Քեզի բան մը ըսե՛մ. թող էրիկս քոփս ըլլայ, ուրիշ բան չեմ ուզեր. (Տէրէ) ի՞նչ ձանձրացուցիչ մարդ:

Պրոկ. Նայէ այս դիչեր դուրսը պիտի մնայ:

Պրին. Նորէն կըսեմ, ես ատոր չեմ հաւնիր:

Պրոկ. Առաջին անգամ կը տեսնեմ որ կին մը տխուր ըլլայ էրկանը չգալուն վրայ:

Պրին. Անկէ հասկցիր որ տունը չեղած ատեն՝ մութը կոխելուն պէս անկողին կը մտնամ. (Տէ.) դեռ ալ չերթար:

Պրոկ. Կարելի՞ բան:

Պրին. Եթէ հոս չըլլայիր, մինչեւ հիմա քնացած էի, (Տէ.) չի հասկնար:

Պրոկ. Անանկ է նէ ելլամ երթամ. գլխու ցաւ ըլլալ չեմ ուզեր:

Պրին. Գիչեր բարի տէր Պրոկու. շատ շատ բարեւ կնկանդ (Տէրէլւ- Վրայ):

Պրոկ. Գլխուս վրայ, մնաս բարով... չմոռնաս, էրիկդ երբ գայ ըսես որ իրեն ըսելիք մը ունիմ:

Պրին. (Մէկուտ) Գոցուելու բերան, (Բարձր) կըսեմ, կըսեմ, գիչեր բարի:

Պրոկ. Գիչեր լոյս բարի (Տէրէ):

ՅԵՍՍԵ Բ.

Պրինիսէ Կապանի մտքը Յիսուսպէս

Ինչ է նէ դեռ: Կարեւոր թէ կամաւ կընէր. աղէկ որ երեսս ալ կը բռնէ. եթէ ատանկ չընէի. ո՞վ գիտէ մինչեւ երբ հոս պիտի մնար. այսպէս ընելն աղէկ եղաւ. էրիկս ալ չեկաւ դեռ. (Դրոն Դրոն զարնէ) դուռը կը դարնեն, ինքը ըլլալու է, երթամ բանամ. (Տրոն Վերնայ) ո՞վ է այն:

Յիսուս. (Դրոն) Զինուորական օթեւան մը:

Պրին. (Մէկ.) Զինուորական օթեւան մը, վայ ինձ, ի՞նչ ընելու եմ:

Յիս. (Դրոն) Կը բաննա թէ ոչ. ցրտէն կը սարսըռիմ... դուռը:

Պրին. Մինակ եմ:

Յիս. (Դրոն) Մինակ կամ ընկերով, չէ նէ դուռը վար կ'առնեմ:

Պրին. Ճար չիկայ, բանալու է. (Կը Բանայ յիսուսպէսը կը Դրոն):

Յիս. Ռո՛ճմը եւ կայծակ. այսչափ դժուար է դուռ մը բանալը:

Պրին. Կը վախնայի...:

Յիս. Մտտանան եմ ես որ կը վախճաս...

Քարբանիկոսին տունը աս չէ՞. ահա տոմսակը:

Պրին. ձիչդ ան է:

Յիս. Իւր կինը ըլլալու ես:

Պրին. Այո պարոն, (Բէ.) Ի՞նչ ժամանակ դտաւ:

Յիս. Շիտակն ըսեմ, էրկնէդ աւելի կը սիրեմ
զքեզ:

Պրին. Կը ճանչնամ զինքը:

Յիս. Չէ բայց ինծի այնպէս կերեւայ:

Պրին. (Բէ.) Ասոր ձեռքէն ի՞նչպէս ազատելու է:

Յիս. Ըսէ՛ նազելիս ամուսինդ ո՞ր է:

Պրին. Անտառը գնաց. այս երեկոյ չիգար:

Յիս. Յարմար ատեն եկեր եմ ձեզի հետ ըն-
կերակցելու:

Պրին. Շնորհակալ եմ. մեղք որ քու նս եկած
էր. (Բէ.) աս պահաս էր:

Յիս. Գիւղացիի կերպեր մի բանեցներ:

Պրին. Յուսամ որ խոհեմ էք, եւ այս պատե-
հութենէն օգուտ մը չէք քաղեր:

Յիս. Այդ ալ խօսք է. քիչ մը հետդ մնամ.
Քանի մը գաւաթ գինի նետեմ, եւ մինչեւ որ
քունս դայ երգեմ ու խօսիմ. ասկէ աւելին չեմ
ուզեր:

Պրին. Շնորհակալ եմ պարոն, բայց իմ աչքերս
քունէն ծանրացած են. (Բէ.) Ի՞նչպէս խալըսելու
է ասոր ձեռքէն:

Յիս. Բայց ես դեռ նոր եկայ, քիչ մը հետս
կենալու ես:

Պրին. Ըսածդ ըլլալու բան չէ. երբ էրիկս հոս
չըլլայ, շուտ մը սենեակս կը քաշուիմ, եւ չի

ճանչցած մարդուս հետ չեմ տեսնուիր:

Յիս. Տեսնուէ որ ճանչնաս:

Պրին. Խօսք չե՞ս հասկնար:

Յիս. Քարբանիկոսի պէս ամուսին մը ունենա-
լէդ ետեւ, այոջափ կոտորուելը ի՞նչ պիտի ըլլայ:

Պրին. Ի՞նչ ըսել կուզես պարոն. մենք պար-
կեշտ կողակիցներ եմք. կը հասկնամ:

Յիս. Այսօր ահա կանանց մէջ առաքելին դտայ:

Պրին. Ուզածդ ըսէ, բայց գիտցիր որ այս լե-
րանց մէջ կը բնակին պարկեշտութիւն եւ առա-
քինութիւն:

Յիս. Տասներկու տարի է որ գինուոր եմ. աշ-
խարհ պտըտեցայ, կրնամ ըսել թէ դեռ նմանդ
տեսած չէի:

Պրին. Գեղեցիկ դադափար մը ունիս կանանց
վրայով:

Յիս. Ի՞նչ ընեմ, գործերնէն կը դատեմ:

Պրին. Լաւ, բայց ձգէ որ գործս երթամ, այս
է քու ճրագդ, այս սանդուղէն վեր ելածիդ պէս
պառկելու սենեակդ է:

Յիս. Քու նս եկած չէ:

Պրին. Իմն եկաւ, գիշեր բարի:

Յիս. Անունդ ի՞նչ է:

Պրին. Պրիճիտէ:

Յիս. Ինչ անուշիկ անուն. եկուր Պրիճիտէ,
Գաղիայի գինոյ դաւաթ մը պարպենք:

Պրին. Չեմ ուզեր, չեմ ուզեր, կը հասկնամ:

Յիս. Խմելու է, ճար չի կայ:

Պրին. Ալ բաւական է, քաջ զօրական մը իւր
պատիւը կը ճանչնայ:

Յիս. Այդ ծանր լեզուիդ պատասխանելով, ես ալ պիտի ըսեմ որ, տանտիկնոջ մը խորհուրդներուն կարօտ չեմ, հասկցմբ, լաւ, գնա պառկէ, վաղը յուսամ թէ աւելի քաղաքավար կըլլաս:

Պրին. Վաղուան համար խօսք չունիմ. գիշեր բարի, ճրագը մարէ որ վտանգ մը չենէ:

Յիս. Հոգ մի ըներ:

Պրին. (Տէ.) Փառք Աստուծոյ աղէկ խալըսեցայ (Տէնի):

Յիս. Որո՞ւ մտքէն կանցնէր որ ասանկ լեռնալին տեղ մը այսպիսի առաքինի կին մը կը գտնուէր, բայց վաղը ասոր երակը աղէկ մը քննել կ'ուզեմ (Տրնելով էլ գտի):

ՅԵՍՍԻ Գ.

Բանկրատինս դուռը բանալով օրնէ . կը քոյտ . սե վերաբերում մը առած է . կողմ մը ոտքերէս վեցում :

Բանկ. Այս մթութիւնն ինչըլլալու է, արդեօք իմ ազուրորիկ սիրունիկ Պրիճիտէս քնանալու՞ գացեր է, քէչ մը կենալ պէտք եղաւ սատեղ, պահածներս կտորել չեմ ուզեր, կամացուկ մը երթամ իմ Պրիճիտէիս սենեկին դուռը փնտռեմ:

ՅԵՍՍԻ Գ.

Նոյն, Պրիճիտէ (է օրն)

Պրին. Մուժը կոխեց, կարծեմ թէ գնացած ըլլալու է մեր պարօնը:

Բանկ. Մօտն ըլլալու եմ, բայց այս խաւարիս մէջ բան մը չեմ տեսնար:

Պրին. Հոս մէկն ըլլալու է. ինչպէս կը գողամ:

Բանկ. Թէ որ չեմ խաբուելր, ոտնաձայն կայ:

Պրին. Ա.ա ո՞վ է:

Բանկ. Ես եմ:

Պրին. Դու ո՞վ ես:

Բանկ. Իմ Պրիճիտէս, ես եմ չճանչցմբ:

Պրին. Ի՞նչ անիծեալ սովորութիւն ունիս, այսպէս գաղտուկ ներս մտնելու, ըսի քեզի ուրիշ անգամ որ հոս մարդ չեղած ատեն բանալիդ չի գործածես:

Բանկ. Բայց ամուսինդ գուրսն է. եւ կարծեմ թէ...:

Պրին. Չգիտե՞ս որ վայրկեան մը առաջ զինուոր մը եկաւ հոս զիչերն անցնելու:

Բանկ. Վայ թշուառական:

Պրին. Կամաց խօսէ, կեցիր երթամ ճրագը առնեմ (կերէս):

Բանկ. Գնա սիրունիկս եւ անհամբեր քեզի կ'սպասեմ. աս զինուորին դալն էր պակաս, որ համբերութիւնս հատնի, զինուոր ըսածդ կնկան մը հետ մինակ ձգելը աղէկ բան չէ. մանաւանդ

Պրիճիտէի պէս աղւոր աչուի մը . . . ո՛հ , . . . աչքերս
չորս բանալու եմ :

Պրին. Ահա ճրագը :

Բանկ. Փառք Աստուծոյ որ լոյս աչքով երեսդ
տեսայ :

Պրին. Զայն մի հանէր , այդ զինուորին վրայ
չատ ապահով չեմ :

Բանկ. Յողնած ըլլալու է որ կը քնանայ :

ՅԵՍԱՐԱՆ Ե.

Նոյնի եւ Յիսնապիս (սահրուղին վայելն)

Յիս. (Չէ.) Վարը մէկն ըլլալու է :

Պրին. Ի՞նչ աղէկ բաներ բերիր հետդ նայիմ :

Բանկ. Ահա մեր փոքրիկ ճաշը :

Յիս. (Չէ.) Լաւ , ես ալ կը ճաշեմ :

Պրին. Կողովին մէջ ինչէր կան :

Բանկ. Մաքառօնեաներ . . . բայց ի՞նչ բան . . .
ըհ . մա , մա , մա , մա :

Յիս. (Չէ.) Մաքառօնեաներուն սիրահարն եմ :

Բանկ. Ա.ս. քեզի խողի ազդր մը խորոված :

Յիս. (Չէ.) Այդ ալ կը կլեմ :

Բանկ. Այս երիշիկը սքանչելի է :

Յիս. (Չէ.) Սքանչելի՛ , որովհետեւ դինի կը
վերցնէ :

Պրին. Հիմա խելքս կը թռցնեմ :

Յիս. (Չէ.) Ես ալ :

Բանկ. Ատոնք երկու շիշ հին դինի են , որ բա-
րեկամ մը ինձ ընծայեց :

Յիս. (Չէ.) Հին դինի՛ . . . ո՛վ բաղդ :

Բանկ. Ի՞նչ կըսես :

Պրին. Սա մաքառօնեաները տաքցնելու է , քա-
ռորդի մը գործ է :

Յիս. (Չէ.) Իրաւ անոնց պաղը չուտուիր :

Բանկ. Գնա ես ամէն բան կարգի կը դնեմ . . .
բայց շուտ եկուր կոկորդս թմբուկ կը դարձնէ :

Պրին. Երթալ գալս մէկ կըլլայ (սահրուղին կը տանի) :

Բանկ. Սիրած մարդուդ հետ ուտես նէ ա-
խորժակդ կը տանապատիի :

Յիս. (Չէ.) Իմախորժակս գրգռելու կարօտ չէ :

Բանկ. Սեղանը դնենք :

Յիս. (Չէ.) Ի՞նչ տաք արիւն մարդ է :

Բանկ. 2 սկուառակ , 2 սրբիչ , զոյգ մը գա-
ւաթ ամէն բան տեղն է :

Յիս. (Չէ.) Իմինս պակաս է :

Բանկ. Երթամ աղ պղպեղ եւ այլն բերեմ :

Յիս. (Չէ.) Սըւոր երեսը նայեցէք , տաք տաք
ապտակ մը իջեցնելու ախորժս կու գայ , բայց ա-
նուշութեամբ երթանք :

Բանկ. Այ սիրունիկս , որչափ ալ ուշացաւ ,
երթամ նայիմ ի՞նչ կընէ :

Յիս. (Չէ.) Մի երթար , մի երթար , գործդ
դէշ կըլլայ :

Բանկ. Ա՛հ եկաւ (Պրիճիտէ ճորձէ) :

Պրին. Մինչեւ որ եփի քիչ մը խօսինք :

Բանկ. Այո աղւորիկս , խօսինք , նայինք սա
զինուոր բսած մարդդ ինչպէս մարդ է , սպսոյ է :

Պրին. Չեմ կարծեր:
 Բանկ. Պարզ զինուոր է:
 Պրին. Այդ ալ չէ:
 Բանկ. Ուրեմն ի՞նչ է:
 Յիս. (Չէ.) Հիմա պիտի տեսնես:
 Պրին. Ըստ իս վահճի սպայ մըն է:
 Բանկ. Աս ձախորդ եկաւ, ասոնք անկուտի
 են եւ շատ զուարճանալ կ'ուզեն:
 Յիս. (Չէ.) Ես քեզի կը հասկցնեմ ինչ ըլլալ:
 Բանկ. Թէ որ վաղը ամուսինդ չի գայ, ես հոս
 տեղուանքը պիտի թափառիմ:
 Յիս. (Չէ.) Ո՛ւր տեղէն բրթաւ այս նորածեւ
 ասպետը:
 Պրին. Վաղը դպրոց չի դայ:
 Բանկ. Ի՞նչ դպրոց, ինչ դպրոց:
 Պրին. Ի՞նչ պիտի ընես, վերջէն չըսին որ...:
 Բանկ. Ըսելիքնին ի՞նչ է, վաղուան տեղ գալ
 Հինգշաբթի կուտամ:
 Յիս. (Չէ.) Աղէկ դատատու մը:
 Պրին. Թէ որ մէկը տեսնէր...:
 Բանկ. Աւելորդ խօսքեր մի ընեք իմ նազելիս,
 այսպիսի պարագայի մը մէջ զգուշութիւն պէտք է:
 Յիս. (Չէ.) Ես ալ դատ կ'առնեմ, նայինք ի՞նչ
 պէս պիտի սրտասխանեմ:
 Բանկ. Վշտացած ըլլամ նէ, շարկութիւնս
 տղաքներէն կը հանեմ:
 Յիս. (Չէ.) Այդ տղայոց վրէժն ես պիտի լուծեմ:
 Պրին. Նայէ՛, եթէ ձախորդ ըլլայ վախճանը
 մէյ մ'ալ տունս ոտք չես կոխեր:
 Բանկ. Հիմա երթանք փորերնիս կշտացնենք:

Յիս. (Չէ.) Երկուքնուդ ալ ակործակը հիմա
 կը գոցեմ:
 Պրին. Ճրագը առ ու առջեւէն գալէ (Չէին):
 Յիս. (Չէ.) Գացէք, գացէք, ես ալ ընելիքս
 գիտեմ, քիչ մը պատրաստութիւն տեսնեմ:

ՅԵՍՍԷ Զ.

Պրինիսէ (յնակը յեւր) Բանկրասիոս (ճբաբ և խորտէ)
 Բարբանիկոս (ներսէ)

Բանկ. Վերջապէս հասանք:
 Պրին. Ի՞նչ ակործակ ունիմ:
 Յիս. (Չէ.) Կ'անցնի, կ'անցնի:
 Բանկ. Ապուրը սըտեղ, խորտիկը հոն:
 Պրին. Երկրաչափութիւն պէտք չէ՛, հոս:
 Յիս. (Չէ.) Աս մարդը վայելուչ բաներ գիտէ:
 Բանկ. Սա մաքառօսէն մէյ մը ձաշակէ նայիմ:
 Պրին. Մատներս պիտի լզեմ:
 Բանկ. Ես ահա այսպէս կ'եփեմ եփածս:
 Յիս. (Չէ.) Յարձակելու ժամն է (դրսէն դուրս
 էլ շարտէ):
 Պրին. Դուռն է:
 Բանկ. Ո՞վ պիտի ըլլայ:
 Յիս. (Չէ.) Առ քեզի փորձանք մ'ալ:
 Պրին. Սըս դ. բերանդ գոցէ. (Քարճ) ան ո՞վ է:
 Բար. Ես եմ, Պրինիսէ բաց:
 Պրին. Էրիկս է, ո՛հ բաներնիս բուսաւ:

- Բանկ. Էրիկդ... այ անիծած:
- Յիս. (Չէ.) Աս ի՛նչ արուոր տեսահան:
- Պրին. Կեցիր ճրագ մը վառեմ ու հագուիմ:
- Բանկ. Վայ կերակուրիս գլխուն, լմնցայ:
- Բար. (Դր՛ն) Պրիճիտէ չի բանս:
- Պրին. Կեցիր սա ճրագը վառեմ, հիմա կուգամ:
- Բանկ. Ամեն բան տեղն է... դնա՛:
- Պրին. Դուն ո՛ր կը պահուըտիս:
- Բանկ. Չգիտեմ, տենդս բռնեց:
- Պրին. Մառանը գնա կծկէ:
- Բանկ. Մառանը. ո՛վ երկինք... ես որ կը սոսկամ, կը սարսափիմ մուկերէ:
- Պրին. Շո՛ւտ քեզ նայիմ:
- Բանկ. Գթութիւն, մկան ճրգը լածիս պէս ձայնս կը ձգեմ (Խորշը կը ձգէ):
- Բար. Պրիճիտէ՛ ի՛նչ կընես չես գար:
- Պրին. Հոս եմ (Դր՛ն Բանայ):

ՅԵՍՒԼ Ե.

Նոյնի եւ Բարբանիկոս վերաբուաւ

- Բար. Ա՛յ կատղած. տարի մը դրան տաջեւ սպասեցի:
- Պրին. Իմ սիրուն էրիկս, յանձանքը իմս չէ, անկողինն էի, մինչեւ հագուիմ, մինչեւ ճրագը վառեմ գամ ըսի:
- Յիս. (Չէ.) Նայեցէք ինչպէս սուտերը իրարու ետեւէ կը գլտորէ:

- Բար. Հագուելը ինչ պիտի ըլլար:
- Պրին. Գուցէ հետդ մարդ կայ. ցուրտ ալ է:
- Յիս. (Չէ.) Ա՛յ թշուառական կեիկ:
- Բար. Ինչ ալ կանուլս պառկեր ես:
- Պրին. Ձինուոր մը եկաւ հոս պատասպարուելու... չուզեցի որ...:
- Բար. Աղէկ ըրեր ես:
- Պրին. Վառարանին քովը եկո՛ւր, քիչ մը տաքնաս:
- Բար. Աւելի անթութիւն կզգամ քան թէ ցուրտ:
- Պրին. Սիրունիկս, տունն ուտելու բան մը չի կայ... բերանս բան մը չըրած անկողին մտայ:
- Յիս. (Չէ.) Իրաւ է, խեղճը բան չի կերաւ:
- Բար. Խոհանոցն երթանք, գետնախնձոր կայ տաքցենք մոխրի մէջ, գինի ալ կայ, հաց ալ կը գտնամ. այս իրիկուն ալ այսպէս թող անցնի:
- Յիս. (Չէ.) Ատ չեղաւ:
- Պրին. Երթանք ասկէ. (Չէ.) հոս կենալ չըլլար (Կ'երկայ):

ՅԵՍՒԼ Ը.

Յիսնայեւ եւ Բարբանիկոս

- Յիս. Բարով եկար պարոն Բարբանիկոս:
- Բար. Ատ ո՛վ է:
- Յիս. Հիւրդ որ դձեզ ճանչնալ կուզէ:
- Պրին. (Չէ.) (Չէ.) Աս մարդը հո՛ս... վայ ինձ չըլլայ թէ:

Բար. Ի՞նչպէս գլտցար որ:

Յիս. Լսեցի որ այս կինը իր ամուսինը կը կոչէր ձեզ, ճանչցայ որ հիւրնկալս դու ես:

Բար. Շնորհակալ եմ ըրած քաղաքավարութեանդ, բայց կը կարծէի որ այս ժամուս քնացած ես:

Յիս. կը ծխէի երբ դրան զարնուելը լսեցի, (Տէ.) կնկան մը քով կէս ժամ կենալ բաւական է վարպետ ստախոս մը ըլլալու համար, (Քարճը) իջնելէս վերջը գոնէ փոքրիկ շնորհք մը խնդրեմ ձեզնէ, (Տէ.) հիմա փոթորիկը պիտի ճաթի:

Բար. Խօսէ նայինք:

Յիս. Քովս ուտելու բան չունիմ, ստակը տամ քիչ մը ինծի կերակուր:

Բար. Ես ալ քու վեճակիդ մէջ եմ, բայց Պրիճիտէ կըսէ որ բան չի կայ տունը:

Յիս. Ի՞նչ դժբախտութիւն... ստակով ալ բան չգտնուի:

Պրիճ. Տէ՛ր իմ, այս ժամուս լերան մը ծայրը Բնչ ուտելիք պիտի գտնաս:

Յիս. Գլուխս սրտին զարնելու եմ:

Բար. Հաւկիթ ալ չի կայ տանը մէջ կնիկ:

Պրիճ. Հատ մ'ալ չի կայ:

Բար. Յուսահատելի բան է:

Յիս. կը մտածեմ:

Բար. Ի՞նչ բանի:

Յիս. (Տէ.) Հրացանը պիտի սրարպեմ. (Քարճը)

Բնչ դղում գլուխս ունիմ, գտայ, գտայ:

Բար. Ի՞նչ:

Յիս. Ուտելու կեր:

Բար. Ի՞նչպէս, ըսէ տեսնեմ:

Յիս. Ուրախ եղիք, հիմա աղէկ մը կուտենք, ամեն բան դիտնալն ալ ի՞նչ աղէկ բան է:

Բար. Ըսէ նայինք:

Յիս. Վրասս պիտի խնդաք. բայց հոգ չէ, ուտելէն վերջը կը գոհանաք. 12 տարի կայ որ զինուոր եմ:

Բար. Ասիկայ կերակրոյ հետ վերաբերութիւն չունի:

Յիս. Մ'աճապարեր, Սպանիոյ պատերազմին տեսնը վհուկ մը ճանչցայ:

Բար. Աս ի՞նչ գէշ բան:

Յիս. Այն կինը ինծի շատ դիւթութիւններ սովբեցուց:

Բար. Գնա՛ սրկեց գնա՛. ո՛ր տեղէն գլխուս փրթաւ, այս դիւթիչը, այս մոզը:

Յիս. Մի՛ վախնար, իմ դիւթութիւններս միշտ աղէկի կելլեն. ես կարող եմ օրինակի համար գիս ատող կնկան մը ինքզինքս այնչափ սիրցնել, որ գայ ոտքս պըլլուի. կնկան մը անհաւատարմութիւնները երեւան կը հանեմ, ուրուականներ կը ցուցնեմ, ասկէ զատ կարող եմ կերակուրներ աներեւութացնել, եւ ամենահեռաւոր մարդիկ հոս բերել ուզածիս պէս:

Բար. Ատիկայ պարոն ինծի չէս կրնար կըլեցնէր, փորձը, փորձը տեսնեմ:

Յիս. Տասը վայրկեանէն հրաշքը երեւան կելլէ:

Բար. Ի՞նչպէս:

Յիս. Երթամ մոզական մատեանս եւ հրացանիս սուրինը առնեմ. երկու ճրագ պատրաստէ, մնացածը ինծի թող. երթամ եւ կուգամ. (սենեակը կերթայ):

Բար. Դու Բնչ կըսես ասոր կնիկ:

Պրիճ. Ես կըսեմ որ յիմար մ'է:

Բար. Չգէ նայինք ինչ պիտի ընէ սըվիկայ:

Յիս. Ահաւասիկ եմ: (Երէբող և սուրնով)

Բար. Ես ալ քեզի կ'սպասէի. բայց թէ որ չի սըջողիս. պիտի խնդանք վրագ. չի վշտանաս:

1506.

Յիս. Ձեզի բան մը ըսեմ. ես պատուաւոր մարդ մըն եմ. թէ որ ըսածս չընեմ, 50 ոսկի կուտամ, թէ որ յաջողիմ խօսք տուէք որ զիս ձրի պիտի սնուցանէք, քանի որ հոս եմ. կընդունի՞ք:

Բար. Անշուշտ:

Յիս. Փորձի սկսինք, բայց պէտք է որ դիտանամ թէ տանը մէջ ո՞վ կայ:

Բար. Գէշ սկսանք:

Յիս. Ես աշխարհիս մէկ ծայրէն խօսք կուտամ հոս բերել կերակուրներ, նայինք որո՞ւն կերակուրը պիտի վերցնեմ:

Բար. Իրաւ չգիտեմ:

Յիս. Այո՛, Սարձանիոյ գիւղին մէջ զիս ամենէն ետքը հիւրնկալողին, որ ուշ եւ լաւ կը ճաշէ:

Բար. Սարձանիա... մեր բնակած գիւղն է, ո՞վ կընայ ըլլալ այդ թշուառը:

Յիս. Գիւղիս վարժապետը, որ աղէկ դաս կըրնայ տալ որկրամուրթեան:

Բար. Գիւղիս վարժապետը, ինչ աղէկ բան, այս վարժապետ ըսուածները քանի մը մարդու չափ կուտեն:

Պրին. (Մէկ) վարժապետին անունն ալ տուաւ... հիմա կը կորսուիմ:

Յիս. Ճրագները դեղին չըլլալուն այս դեղին թղթով քիչ մը լոյսը վարագուրեմ:

Բար. Այս ինչ վախ է սրտիս մէջ:

Յիս. Ձեւերէս վարմուռներէս, ըսածներս եւ ըրածներէս բնաւ մի վախնաք:

Բար. Ծունչս կը բռնեմ, ահա:

Յիս. Մոռցայ ըսելու որ մարդ գտածը ուտելու է:

Բար. Ուտելու բան ըլլալէն ետքը, ինչ որ ըլլայ կուտեմ:

Յիս. Երթամ:

Պրին. Կը սարսափիմ. (Յիսնայեպը ետքը + աշուշտ)

Բար. Կին դու ինչ կըսես, չըլլայ որ վախնաս բան մը ըլլաս:

Պրին. Բեզի պէս խենդ չեմ:

Յիս. Կայ հրագէն եւ ուուր... երդուեալ յանուն դժոխոց... կեցիր:

Բար. Ո՞վ կը կանչէ:

Պրին. Ստատանն կը կանչէ որ զինքը ասկէ տանի:

Բար. Աս իրիկուն դուն կատղեր ես:

Պրին. Հրամներ ես:

Յիս. Բարբանիկոս դեռ չի ճաշեց:

Բար. Այո՛ պարոն դեռ չի ճաշեցի:

Յիս. Հիմա կերակրոց անումը կու տամ, նախ երեշիկ կայ. ահուայիդ կուգայ:

Բար. Ի՞նչ ըսել է... անով աղէկ կը խմուի. բայց ոյժ տուող բան մը չիկայ:

Յիս. Ուրախ լեր. մեծ սկաւառակ մը մաքառօնեաներու:

Պրին. (Մէկ) Այ սնորէն զիս կը մատնէ:

Բար. Կնիկս մաքառօնեայ կայ:

Պրին. Իմ ախորժակս գոցուեցաւ:

Յիս. Բարբանիկոս աւելի աղէկն ալ կայ, խօզի մը խորոված ազգրը:

Բար. Խոզի մը ազգրը, ո՞վ աստեղք ալ բաւական է. մնացածն ալ իրեն տուր որ ուտէ:

Պրին. (Մէկ) Այ չարաձձի:

Յիս. Ո՛չ, ունեցածը չունեցածը պիտի վերցնեմ:

Պրին. (Մէկ) Կայծակ իջնայ գլխուդ:

Բար. Չէ քարասիրտ մ'ըլլար, իրեն ալ ուտելու բան մը ձգէ:

Յիս. Ահա մնացորդը, աղցան, պանիր, հաց, եւ 2 շիշ գինի:

Բար. Ո՞վ իմ մանիկս:

Յիս. Գտիր նայիմ, այս ամենը ո՞ր կողմը բերել տուի:

Բար. Ո՞ր կողմը:

Յիս. Հոս, վարի մառանը:

Բար. Շուտ երթանք նայինք:

Պրին. Բանալին վրաս չէ:

Յիս, Սուրբն բանալիդ տեղը կը բռնէ:

Պրին. (Մեկ.) Օր առաջ լիննայիր:

Բար. Նայէ որ չի կոտորես:

Յիս. Ինձի թող, հոս բանալի մը կայ, տես-
նենք կը յարմարի:

Բար. Այս ի՞նչ կարգէ դուրս բան. սըւոր նա-
յինք վերջը ո՞ւր պիտի երթայ:

Յի. Այո՛ իր բանալին է եղեր. նայեցէք դուռը
բացուեղաւ:

Բար. Ո՛վ անակնկալ հրաշք:

Յիս. Ահա բոլոր ըսածներս: (Կողովով կտռել)

Բար. Սըվոնք ուտենք, կնիկ՝ ելիր ամեն բան
պատրաստէ:

Պրին. Տեղէս չեմ երերար, խենդեհալբւ միտք
չունիմ:

Բար. Անուշութեամբ խօսք չի հասկնաս նէ,
կերպս կը փոխեմ:

Պրին. Ահա սեղանը: կեր խմէ, ճաթէ. (Չէ.)
կերածնիդ փորեքնուդ մէջ օձեր դառնան:

Յիս. Ապրիս Պրինիտէ.

Բար. Նստէ կեր նայիմ աղւորիկս:

Պրին. Ե՞ս ուտեմ, թոյն դառնայ:

Յիս. Բարկութիւնդ ինչէ՞ն է:

Բար. Իմ սիրունիկս, իս մտիկ ըրէ, նստէ՛

կեր, թէ որ ձեռքերուս ուժը ճաշակել չես ուզեր:

Պրին. (Մեկ.) ալ համբերութիւնս կը հատնի:

Յիս. Բեզ տեսնեմ Պրինիտէ:

Բար. Ի՞նչ երջիկ, ը՛րբը:

Յիս. Ինչ կ'ըսես հրամանք տիկինս:

Բար. Սա մաքառօնիներուն ալ համն առնենք:

Յիս. Կեցիր բաժնեմ, սա չափը մեր տիկնոջ...
սա չափն ալ ինձի... սա ալ քեզի:

Բար. Մա մա մա մա, սա ինչ համով ռան:

կըլայ... սա տեղէն ան տեղէն ըսելով, բոլոր
աղէկ բաները իրենց բորը կը նետեն:

Բար. Մեր գեղի վարժապետն ալ ըսածիդ պէս է:

Յիս. Հո՞ս ալ վարժապետ կայ. կը ճանչնամ
զինքը:

Բար. Շատ... իմ կողակցիս մասնաւոր բարե-
կամն ալ է:

Յիս. Սիրուն Պրինիտէ, զինքը այսպէս աղէկ
ճանչնալէդ ետքը, սա մեզի հանդիպածը պատ-
մէ, աղէկ մը թող խնտայ:

Պրին. (Չէ.) սա սրիկան ո՞ւսկից գլխուս վըր-
թաւ:

Բար. Ի՞նչ եղեր ես այս իրիկուն կնիկ:

Պրին. Ի՞նչ... . . .

Բար. Ըսէ՛ ըսէ՛, սա սեղանը վերցուր նայիմ.
(Ինչ Բարի-Ռեաթ «Կոտոր վերջէ») Ի՞նչ կընես... պար-
ծենալու համար չէ, բայց ես այն էրիկներին չեմ
որ կնիկներնէն կը խաբուին. այն էրիկներէն, որոց
գլխուն կնիկներնին զանազան բաներ կը բուս-
ցընեն. կը հասկնամ:

Յիս. Կը հասկնամ. (Պրին. կը Չէ.)

Բար. Ինչ է նէ սիրեցեալ յիսնապետ, եկուր
քեզի համբոյր մը դրոշմեմ... բայց չէ... մոգէն
կորսնցուցի, . . . ինձի շնորհ մը կընես.

Յիս. Համարձակ խօսէ:

Բար. Սա մոգութիւնդ ինձի ալ սորվեցուր,
վասնզի շատ անգամ գործածել պէտք կըլայ ինձի:

Յիս. վերջէն ասոր վրայ կը խօսինք, հիմա
ստակալի գիւտ մը ցուցնեմ, որ իմ մեծ մոգական
գրքիս մէջ կարդացի, բայց չի սարսափիս:

Բար. Ի՞նչ, ստակալի դիւտ: Հիմակուց քիչ մը
կը դողամ, գիւտդ ո՞րն է:

Յիս. Բան մը

Բար. Շուտով ինչ է նէ զուրցէ :
Յիս. Չնչին բան, տանդ մէջ ուրուական մը պահած ես, որ քիչ մը հանգստութիւնդ պիտի աւրէ :

Բար. Ուրուական . . . ահ գթութիւն :
Յիս. Հոգ մի ըներ, ես անիկայ կը վաճառեմ :
Բար. Բայց որ կողմն է, ըսէ որ սիրտս հանգըստանայ :
Յիս. Հաւատալիքդ չի գար, մառանը պահ- ուրտած է :

Բար. Մառանը . . . վայ ինձ :
Յիս. Բնաւ աչքիդ զարկած չէ :
Բար. Ոչ . . . բայց . . . այո . . . երբեմն :
Յիս. Բան մը իմացած ես :
Բար. Չ'գիտեմ. դող մը առաւ զիս :
Յիս. Տղայութիւնը մէկդի թող, հոս եմ ես :
Բար. Կեցի՛ր .
Յիս. Ի՞նչ կայ :
Բար. Պրիճիտէ՛, Պրիճիտէ՛ :
Յիս. Ի՞նչ կուզես :
Բար. Ստուգիւ եմ, Պրիճիտէ, Պրիճիտէ :

ՅԵՍՄԷ Թ.

Նոյնի եւ Պրիճիտէ :

Պրիճ. Ի՞նչ կուզես :
Բար. Եկուր հարցուցածիս պատասխան տուր :
Պրիճ. (Չէ.) Վայ թէ որ զիս մատնեց :
Բար. Տանը մէջ բան մը իմացար :
Պրիճ. Բան մը . . . ի՞նչ բան :
Բար. Մինակ եղած ատենդ վայնասուն մը կ'եցի՛ր :
Պրիճ. (Չէ.) Փառք Աստուծոյ, (Բարձր) ի՞նչ աղ- ւոր հարցմունք. չե՞ս գիտեր որ այս լեռներուն

վրայ հովը տուներն անգամ կերերցունէ :
Բար. Ի՞նչ հով, ի՞նչ լեռ . . . ի՞նչ տուն, մառա- նին մէջ խոշոր ուրուական մը պահուած կայ եղեր :
Յիս. (Չէ.) Ո՛վ հարուած :
Պրիճ. (Չէ.) Կարտուեցայ. (Բարձր) տէ՛ր յիսնա- պետ Աստուծոյ սիրուն ըլլայ . . .
Յիս. Մի՛ վախնար ես ան կը փախցնեմ :
Պրիճ. Կաղաչեմ որ . . .
Յիս. Ասկէ հանեմ զինքը, այնպէս չէ՞ :
Բար. Վերջը :
Յիս. Միտ առ Բարբանիկոս. աղւոր տեղը հասանք, ձեռքդ փայտի կտոր մը առ որ ըսածս ընես :
Պրիճ. (Չէ.) Խեղճ Բանկրատիոս :
Բար. Աստուծոյ համար կուուի մէջ մի՛ դներ զիս . . . ընտանեաց տէր մարդ եմ :
Յիս. Վատաւիրտ մարդ, գաւազանը ձեռքդ առ, եւ մի՛ վախնար. քեզի նշան ըրածիս պէս, ուրուականին վրայ ինկիր, ու աղէկ մը ծեծէ, մէյմ'ալ հոս չիգար :

Բար. Չեռքէս եկածը կ'ընեմ :
Յիս. Ուշադրութիւն . . . գործի կ'ըսկսիմ. (Մա- ռանը Բանաստեղծ)
Բար. Գթութիւն :
Պրիճ. (Չէ.) Հիմա կը մեռնիմ :
Յիս. Ոգե՛դ ուրուական. քեզի կը հրամայեմ ըրէ՛ ըսածս, ո՛վ անդնդապետ :
Բար. Ի՞նչ ալ սոսկալի անուն :
Յիս. Ե՛լ կըսեմ քեզի ուրուական, պատուհա- նէն կրնայի հանել քեզ, բայց գոհ կ'ըլլայ դունէն վաճառելով, ահա բաց է, ե՛լ կըսեմ : (Դուռը կը փակուի)
Պրիճ. (Չէ.) Ա՛հ Բանկրատիոս :
Յիս. Շուտ ելի՛ր կը կրկնեմ քեզի, եթէ ոչ խայտառակաբար կը հանեմ քեզ. կը հասկնաս . . . վրէժխնդրութենէս վախցիր . . . : Բարբանիկոս պատրաստ կեցիր :

Յիս. Փախիր չար ոգի... ահա կուգայ, պատ-
րաստուէ: (Բանկրարինս վերացինա շաճինա՞ կէնէ)
Բար. Գթուլթիւն.

Յիս. Ահա քեզի ճամբայ կը ցուցնեմ, քեզ
տեսնեմ, հապ ծն: (Կը ծեծէ)

Բար. Ա՛յ այ, ի՞նչ սոսկալի սեւ սատանայ. (Կը
ծեծէ)

Յիս. Իր եղջիւրներն ուրիշի վրայ են: (Կը ծեծէ)
Բանկ. Ա՛յ այ այ. օգնութիւն Պրիճիտէ, Պրի-
ճիտէ. իմ սիրուն Պրիճիտէս. օգնութիւն. (Ժախի)
Պրիճ: (Չէ.) Հիմա կը մեռնիմ:

Բար. Ի՞նչ սարսափելի ձայն, տեղէս երերա-
լու կը վախնամ:

Յիս. Ահա եկայ քեզի:

Բար. Ա՛հ... .

Յիս. Մի վախնար ես եմ:

Բար. Ի՞նչ, դ՞ո՞ւն ես, ո՞հ քովէս մի երթար.
Կէս ողջ, կէս մեռած եմ:

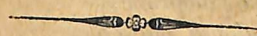
Յիս. Հապա դու ի՞նչ կ'ըսես, տիկին Պրիճիտէ:

Պրիճ. Կը հարցնես դեռ:

Յիս. Փոթորիկը անցաւ, սիրտ ա՛ռ:

Պրիճ. Ա՛յո՛, բայց... .

Յիս. Ինչ է նէ. եղածը եղած է, անցածը
անցած, երթանք հանգչինք, խօսք կուտամ որ ալ
քեզ այս գիշեր անհանգիստ չեմ ըներ... մինակ
սա փոքրիկ խրատը կրնանք առնել եղածներէն
թէ շատ անգամ կը պատահի որ, մէկը ծախքեր
կընէ, եւ ուրիշ մը կը վայելէ:

« Ազգային գրադարան

NL0242613

